

Handläggare
Kristofer Gisslén
Telefon: 08-508 29 865**Till**
Överförmyndarnämnden

Flyktningmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina

Remiss från kommunstyrelsen

Förslag till beslut

Som sitt yttrande över remissen överlämnar
överförmyndarnämnden förvaltningens tjänsteutlåtande.

Håkan Andersson
Förvaltningschef

Sammanfattning

Rysslands invasion av Ukraina har medfört att en relativt stor del av den ukrainska befolkningen har varit tvungen att lämna sitt land och befinner sig nu på flykt. Migrationsverket har lämnat en prognos med olika scenarier gällande hur stort landets mottagande av flyktingar kommer att bli som spänner mellan 76 000 och 212 000 innan sommaren. Spannet mellan de olika scenarierna visar på svårigheten i att förutse vad händelseutvecklingen kommer att medföra, vilket betonar vikten av att de av stadens verksamheter som kommer bli berörda följer utvecklingen och står beredda men redan nu också ges förutsättningar för ett förstärkt arbete.

Av det remitterade förslaget framgår det att det är staten som har det huvudsakliga ansvaret för mottagandet av skyddsbehövande utifrån nuvarande lagstiftning men att lagändringar som påverkar kommunernas roll troligen kommer att ske inom kort. Inriktningen för stadens hantering är att staden i grunden klarar mottagande inom ramen för nämndernas ordinarie uppdrag men att det i förekommande fall behövs förstärkning av de processer och verksamheter som redan finns på plats. Staden besitter en stor kunskap och erfarenhet gällande hanteringen av de frågor som innefattas och har sedan tidigare välfungerande processer och en tydlig ansvarsfördelning. Erfarenheter och lärdomar från mottagandet under 2015-2016 kommer nu väl till användning och det

stora engagemang som finns hos allmänhet, civilsamhälle och näringsliv behöver tas tillvara.

I det remitterade förslaget identifieras fyra verksamhetsområden som bedöms beröras av detta ärende – förskola, skola, arbetsmarknad samt socialtjänst. Stadens övriga nämnder har även de ett stort ansvar som bedöms ligga inom ramarna för deras ordinarie verksamhet.

Stadsledningskontoret föreslår vissa specificerade ekonomiska tillskott samt att samtliga nämnder uppmanas att följa extraordinära kostnader till följd av mottagandet för att kunna ta del av eventuella ersättningar från staten samt att i stadens kommande större uppföljningsärenden ansöka hos kommunfullmäktige om kompensation.

De förstärkningar som föreslås kommer att medföra ökade kostnader för respektive verksamhet. Kostnadsersättning från staten ska sökas för insatser och förstärkning som inte åligger kommunerna utifrån en tillämpning av gällande lagstiftning. Staden kommer driva denna fråga i samverkan med Sveriges kommuner och regioner.

Remissen

Kommunstyrelsen har remitterat ett förslag om flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina (*bilagt*). I korthet avser förslaget att tydliggöra stadens inriktning samt föreslå förstärkningar som gör att staden har en stabil grund för mottagande av flyktingar. Osäkerheten kring hur kriget i Ukraina påverkar stadens verksamheter medför att stadsledningskontoret ser ett behov av att stadens nämnder ges förutsättningar att förstärka sitt arbete samtidigt som utvecklingen, både avseende verksamheter, samverkan och ekonomi kommer följas för att staden ska kunna komma att fatta ytterligare beslut under året.

Ärendets beredning

Förslaget om flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina har remitterats till stadens samtliga nämnder, samt stadsledningskontoret för yttrande senast 25 maj 2021. Inom förvaltningen har ärendet beretts inom staben samt enheten Tillsyn och utredning 3.

Förvaltningens synpunkter

Ekonomiska konsekvenser

De barn som kommer från Ukraina inom ramen för massflyktsdirektivet betraktas inte som kvotflyktigbarn och ska därför ges samma stöd som ensamkommande barn som anländer utanför mass-

flyktsdirektivet. Det innebär att det inte ska utses någon särskilt förordnad vårdnadshavare för dessa barn utan en god man.

Överförmyndarnämnden står för hela arvoderingen av dessa gode män. Fram till 21 april 2022 hade det kommit 21 barn från Ukraina. Mottagningskurvan för de närmast föregående veckorna pekar på att Stockholms stad möter en ökning av antalet barn som anvisas till staden, vilket också får ekonomiska konsekvenser för överförmyndarnämnden i form av ökade utlägg för arvoden för de gode männen. Det finns dock inga tecken som tyder på att staden står inför en anstormning av anvisade ensamkommande barn.

I dagsläget saknas det inom nämndens egen ram utrymme för kostnadsökningar vad beträffar arvoderingen, men varje år söker överförmyndarnämnden medel ur den centrala medelsreserven i samband med tertialrapport 2 för att täcka ökade arvoderingskostnader. Det är förvaltningens bedömning att det är möjligt att täcka sådana kostnadsökningar även för innevarande budgetår på motsvarande sätt.

Migrationsverket betalar därtill ut olika schabloner för mottagandet av ensamkommande barn. Dessa redovisas nedan.

Schablonersättning för ensamkommande barn med uppehållstillstånd ("barnschablonen")

Barnschablonen är en engångsersättning om 30 000 kronor som Migrationsverket betalar ut till staden för varje kommunplacerat ensamkommande barn under 18 år. Utbetalning görs månaden efter att dygnschablonersättning för vård och boende eller faktiska kostnader beviljats första gången. Arbetsmarknadsnämnden fördelar barnschablonen i sin helhet till den stadsdelsnämnd som har socialtjänstansvar för barnet.

Grundersättning

Migrationsverket betalar ut en grundersättning till staden i början av varje år. Medlen är en del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav och ska bokföras på arbetsmarknadsnämnden.

Fast och rörlig ersättning för mottagande av ensamkommande barn

Migrationsverket betalar ut en årlig ersättning till staden för beredskap och kapacitet för mottagande av ensamkommande barn. En del är fast och uppgår till 500 000 kronor per kommun. Den rörliga delen betalas ut för det antal barn som kommunen förväntas ta emot under innevarande år enligt Migrationsverkets prognos i februari varje år. Ersättningen är 9 450 kronor per barn. Medlen är en del av arbetsmarknadsnämndens intäktskrav och ska bokföras på arbetsmarknadsnämnden.

Engångsersättning asylsökande ensamkommande barn

Ersättningen för mottagandet av ensamkommande barn består huvudsakligen av ett schablonbaserat engångsbelopp samt fasta schablonersättningar per dygn. För barn som anvisas till kommunen efter 1 juli 2017 erhåller kommunen en engångsersättning om 52 000 kronor per barn. Ersättningen ska täcka kostnaderna för utredning, god man, resor, tolk med mera. Enligt beslut i kommunfullmäktige fördelas 85 procent av ersättningen till stadsdelsnämnden, medan resterande 15 procent läggs till arbetsmarknadsnämndens intäktskrav, för att kunna fördelas till överförmyndarnämnden i budget. Migrationsverket betalar ut ersättningen till arbetsmarknadsnämnden som sedan fördelar aktuell del av ersättningen (44 200 kronor) till den stadsdelsnämnd som har socialtjänstansvar för barnet.

Schablonersättning per dygn för ensamkommande barn

Ersättningen för asylsökande samt kommunplacerade ensamkommande barn under 18 år är 1 350 kronor per dygn och barn. För kommunplacerade unga som fyllt 18 år men inte 21 år är ersättningen 750 kronor per dygn och barn. Beviljad ersättning fördelas av arbetsmarknadsnämnden till stadsdelsnämnden i sin helhet.

För de ensamkommande barn som är folkbokförda i staden men som inte är aktuella i någon stadsdelsnämnd bokförs beviljad ersättning på arbetsmarknadsnämndens intäktskrav.

Ersättning efter ansökan ensamkommande barn

Utöver de schablonbaserade ersättningarna kan kommunen ansöka om vissa ytterligare ersättningar för ensamkommande barn:

- För barn i ankomstfasen kan kommunen ansöka om ersättningen om 3 000 kronor per asylsökande barn och dygn. Ersättning kan betalas ut för tiden från ankomst tills anvisad kommun tar över ansvaret. Socialnämnden ansvarar för mottagandet av ensamkommande barn i ankomstfasen och mottar ersättningen från Migrationsverket.
- För kommunmottagna barn kan kommunen beviljas ersättning för faktiska kostnader för vård enligt Lag (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga eller motsvarande vård enligt socialtjänstlagen (2001:453) samt ersättning för särskilt förordnad vårdnadshavare. Ersättning kan också beviljas för ekonomiskt bistånd till kommunplacerade ensamkommande unga 18-20 år som studerar på gymnasiet. Beviljade medel utbetalas av arbetsmarknadsnämnden till stadsdelsnämnderna i sin helhet.

Överförmyndarnämndens budget ska för ensamkommande barn täcka arvoden och ersättningar för eventuella resor som gode mannen gör inom sitt uppdrag eller ersättning för därtill hörande kostnader som uppstått till följd av uppdraget. Dessa kostnader ska inrymmas i den budget som överförmyndarnämnden har till sitt förfogande för arvoden. Förvaltningen bedömer att de medel som tilldelas överförmyndarnämnden täcker de faktiska kostnader som nämnden har för verksamheten.

Vid ett ökat antal flyktingar till kommunen räknar förvaltningen med ett merarbete även gällande vuxna personer. I de fall en enskild saknar förmåga att på grund av sjukdom bevaka sina rättigheter gör Migrationsverket en anmälan om behov av god man enligt 11 kap. 4 § Föräldrabalken (1949:381). Dessa uppdrag är ofta komplicerade och är dessutom svåra att rekrytera lämpliga personer till.

Barnkonsekvenser

Alla länder som ratificerat barnkonventionen ska vidta lämpliga åtgärder för att säkerställa att ett barn som söker flyktingstatus eller anses som flykting i enlighet med tillämplig internationell eller nationell rätt och tillämpliga förfaranden, och oberoende av om det kommer ensamt eller tillsammans med sina föräldrar eller någon annan person, får lämpligt skydd och humanitärt bistånd vid åtnjutandet av de tillämpliga rättigheter som anges i barnkonventionen och i andra internationella instrument som rör mänskliga rättigheter eller humanitär rätt. Migrationsverket påminner vid varje anvisning av ett nytt barn att det åligger kommunerna att skyndsamt ombesörja att barnen får en god man som kan bevaka barnens intressen. Ju fortare en god man utses, desto fortare kan barnet beredas möjlighet till skolgång och personlig utveckling. Stockholms stad har en god beredskap för att kunna ta emot ensamkommande barn. Det finns gode män att utse och intresset från allmänheten om att få bli god man är också tämligen gott. Ur det perspektivet bedömer förvaltningen att barnets bästa tillgodoses i processen med att förordna gode män.

Bilaga

Bilaga 1 Remissversion Flyktingmottagande med anledning av händelseutvecklingen i Ukraina